

noter. Bogen afhjælper utvivlsomt et Savn. Den giver et godt, samlet Overblik over et Æmne, der hidtil væsentligt har været stykkevis behandlet i Specialværker.

Johannes Reumert.

Wolfgang Hartke: Kulturgeographische Wandlungen in Nordostfrankreich seit dem Kriege. 84 S. 23×16 cm. 10 Kortbilag. Berliner geographische Arbeiten Heft 1. Engelhorns Nachf. Stuttgart 1932.

Dette meget oplysende Skrift søger at paavise de Virkninger, Krigen har haft paa de Egne af Nordfrankrig, gennem hvilke Fronten forløb.

En god Indledning giver Egnens geologiske og geomorfologiske Grundtræk, og det paavises, hvorledes den moderne Krigsførelse i højeste Grad er afhængig af Terræn- og Bebyggelsesforhold trods den forbedrede Teknik og den store Ødelæggelsesevne hos de moderne Vaaben. Et Areal, omtrent saa stort som Danmark, har været mere eller mindre berørt af Krigen, og heraf hørte et Omraade, lidt større end Laaland, til den saakaldte „røde Zone“, hvor Ødelæggelsen var størst.

Ved Udbetalingen af Erstatningsbeløbene stilledes Betingelser om en Genopbyggelse af de tidligere Virksomheder, dog med en vis Frihed m. H. t. ny Lokalisering inden for det ødelagte Omraade, Bl. a. er Udstykningen af Landbrugsarealet blevet fornuftigere, idet Antallet af Parceller pr. Ejer i visse Distrikter er gaaet ned fra ca. 12 til ca. 2. Store Arealer, som man først ansaa for ubrugelige, er faktisk kommet under Kultur, og Brødkornsarealerne i de paagældende Landsdele er omtrent de samme som før Krigen eller større. Begrundet ved Efterkrigsaarenes meget rentable Kvægavl er Græsningsarealerne forøget, ofte ud over den geografisk rimelige Grænse. Sukkerroearealerne er gaaet tilbage, noget, der nok saa meget staar i Forbindelse med Verdenskonjunkturerne som med lokale Forhold. Sukkerproduktionen er derfor gaaet noget ned. Naar Sukkerfabrikkernes Antal er gaaet stærkt ned, begrundes dette ved den meget større Kapacitet hos de Fabrikker, der opførtes til Erstatning for de ødelagte.

De ødelagte Skove har delvis kunnet saa sig selv.

For Trafikken paa Jærnbaner og Landeveje stod et stort Samfærdselsnet til Raadighed, idet der var ofret store Beløb paa at udvide Færdselsmulighederne helt hen til Fronten. Mange af de rent strategiske Færdselslinier er dog nu nedlagt.

Bycentrerne er de samme som før, ogsaa Byplanerne, da Genop-

bygningen kun gav Anledning til mindre Reguleringer. Landsbyerne er som Regel meget haardere medtaget, end de af solidere Materiale byggede Byer. 54 Landsbyer i det omhandlede Distrikt er saa fuldstændigt udslettet, at kun en Tavle nu viser, hvor Bebyggelsen engang har været.

Under Krigen maatte det øvrige Frankrig søge at erstatte Produktionen fra de besatte Omraader. Dette kunde delvis ske ved en intensiv Udbygning af Vandløbene i Alpeegnene. Forøvrigt var Industrialiseringen i det Frankrig, der forblev ubesat, allerede godt i Gang før Krigen.

Ved Fredsslutningen fik Frankrig en solid Basis for Videreudviklingen af sin Industri; den blev støttet baade af de nye Raastofkilder, der nu kom inden for Landets Grænser, af Genopbygningsarbejdet og af stigende Tilbøjelighed til Kapitalanlæg i Indlandets Virksomheder. Tallet paa store Industrivirksomheder er gaaet frem, paa mindre tilbage.

Resultatet af Udviklingen har været, at i de krigshærgede Egne, hvor der før Krigen var Industri, er den videre udviklet og koncentreret, medens de landbrugsmæssigt udnyttede, m. H. t. Jordbund rigere Egne, som før Krigen havde Tilbagegang i Folketal, efter Krigen viser en endnu stærkere Tilbagegang. Det har ikke kunnet betale sig at udnytte disse Egne intensivt, naar nu oven i Købet Krigsødelæggelserne forringede Mulighederne for et magert Udbytte.

Johannes Reumert.

Arnold Heim: Minya Gongkar. Hans Huber, Bern-Berlin. 3 Plancher, 26 tegninger, 147 Fotos.

Bogen handler om meget andet end det bjerg, hvis navn er dens titel, men har man engang set det i morgen eller aftenbelysning rage højt op over den kæde af sneklædte toppe, der danner Thibets randbjerge mod Øst, rosafarvet over skyhavet, paa een gang majestætisk og dragende, forstaar man at det maa blive det center, hvorom forskerens tanker og arbejde først og sidst maa dreje sig, naar han fra grænsebyen Tachienlu (ut. dar-tjen-lu) drager ind i de ukendte distrikter mod Vest.

Kinesisk Thibet, Kham (eller som Kineserne udtaler det, fordi de ikke kan sige „m“ som slutningslyd, K'ang) har i politisk henseende gennem aarhundrede bestaaet af halvt uafhængige smaastater, dels under Lhasa's dels under Pekings overhøjhed, et forhold, der har givet anledning til krige mellem staterne indbyrdes og dertil hørende indgreb fra de paagældende store magters side. At krig sta-